

Méér dan moederliefde

Exodus 34:5-8 en Jesaja 49:14-16a

Ds. Ilonka Terlouw | Eeuwigheidszondag | 22 november 2015 Tollebeek

1. The Unique Connection

Vanochtend wil ik met jullie een filmpje bekijken. Het heet *'The Unique Connection'*, de unieke band. Ik denk dat het filmpje voor zich spreekt. Kijk maar mee.

Filmpje (filmpje: https://youtu.be/DRoqk_z2Lgg)

De band tussen moeder en kind is uniek, daar draait het om in dit filmpje. Eén voor één worden de kinderen geblinddoekt en worden ze voor een rij met moeders geplaatst om te zien of ze hun moeder zullen herkennen. Blindelings en zonder twijfel herkennen deze kinderen hun moeder.

Dat ontroert. Het ontroert de moeders. Het ontroert ons. Dat je zo met elkaar verbonden kunt zijn, zo'n band kunt hebben, dat je elkaar herkent zonder dat daar woorden aan te pas komen, zonder dat je de ander hoeft te zien.

Ik weet dat de wereld niet zó volmaakt is als dit filmpje laat zien. Er zijn ook veel verstoorde relaties. Misschien draag jij wel pijn met je mee over de relatie tussen jou en je moeder, of heb jij als moeder niet zo'n goede relatie met jouw kind.

Maar toch herkennen we het ook, wat hier te zien is, dat er een heel eigen band bestaat tussen een moeder en haar kind. Al voor het kindje er is, heeft een vrouw er negen maanden voor gezorgd, het kind zo ongeveer letterlijk op haar hart met zich meegedragen. Die band is uniek.

Ik laat u dit filmpje zien, omdat ik hierin iets herken van het geloof, van hoe het in het geloof werkt. Je herkent God, zonder dat je Hem ziet. Op de tast en met je hart voel je Hem. Je komt Hem tegen in het leven, en ontmoet Hem zonder dat daar woorden aan te pas komen en zonder dat je God met het oog ziet. En toch, blindelings herken je Hem en weet je je geborgen bij Hem.

Die herkenning ligt besloten in de hechte en unieke band tussen God en mens.

2. Gods moederliefde

Die unieke band tussen God en mens is heel goed te vergelijken met die van een moeder en haar kind. Er zijn genoeg teksten in de Bijbel die het beeld van Gods moederschap oproepen.

Denk maar aan de teksten waar het gaat over God die als een moeder-vogel haar jongen beschermt en bewaart. Elly en Rickert schreven er het liedje over: 'Ik zag een

kuikentje dat bij zijn moeder zat, onder haar vleugels waar het veilig zat.’ Dat beeld komen we tegen in Psalm 17, 36, Psalm 57, Matteüs 23.

Je kunt ook denken aan die bekende Psalm 139, waar God degene is die je door en door kent, die je in het verborgene maakte. Je weefde in de buik van je moeder. Je vormeloos begin zag. Je wezen is voor God geen geheim. Zo heeft God een unieke band met je, die – net als die van een zwangere vrouw – begint, nog ver voor je geboren wordt.

Die moederliefde van God, vormt de kern van wie hij is. Juist daarom lezen we vanochtend uit Exodus 34, waar deze God, de HEER, heel kernachtig beschreven wordt met zeven karaktereigenschappen:

‘Liefdevol en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft.’

Deze zeven karaktereigenschappen vormen volgens Israël de kern van wie de HEER is. En als eerste wordt de liefde genoemd. De HEER is boven alles en allereerst liefdevol en genadig. Daar begint het mee.

De HEER is een God van liefde. En wat wij in het Nederlands niet zien, dat zie je in het Hebreeuwse woord voor ‘liefdevol’ wel. In dat Hebreeuwse woord liefdevol, zit namelijk het woord ‘baarmoeder’ of ‘moederschoot’. Het woord ‘liefdevol’ is een verlenging van, een uitbreiding op dat woord ‘baarmoeder.’ Als Israël hier belijdt in Exodus 34 dat God liefdevol is, dan bedoelen ze niet een willekeurige liefde. Ze bedoelen niet de liefde tussen man en vrouw. Ze bedoelen niet de kameraadschap tussen goede vrienden of broeders en zusters. Nee, het gaat om de moederliefde van God. God houdt van mensen, zoals een moeder die haar kind 9 maanden bij zich droeg in haar moederschoot. God is een God wiens liefde het best vergeleken kan worden met die van een moeder voor haar kind. (Dat is wat Israël belijdt als ze uitspreekt: De HEER, de HEER, liefdevol en genadig)

3. Terugkerende geloofsbelijdenis

Deze beschrijving van God de HEER is één van de meest belangrijke geloofsbelijdenissen van Israël. Dit is wie de HEER is en wat deze God uniek maakt. Israël kende verschillende geloofsbelijdenissen, zoals wij ons geloof belijden met 'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van hemel en aarde'. Deze opsomming van zeven eigenschappen van God vormen Israëls geloofsbelijdenis. 'De HEER, de HEER, liefdevol en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft.'

Keer op keer wordt deze tekst door de Bijbelschrijvers herhaalt. In de Psalmen, door de profeten. Dat God liefdevol en genadig is, vormt de basis. Hij is vervolgens geduldig, trouw en waarachtig. Dat zijn woorden die beschrijven hoe hecht de band is die hij met mensen heeft. Die band is zo hecht en sterk, dat hij duizenden geslachten zijn liefde bewijst. En vanuit die liefdevolle relatie met mensen vergeeft hij schuld, misdaad en zonde.

Een voorbeeld van hoe dat uitwerkt in de praktijk zien we in het verhaal van Jona. Als Jona dan eindelijk naar Nineve gaat, met de boodschap dat God de stad zal omkeren, en de mensen bekeren zich, dan komt God terug op wat hij bedreigd had hun aan te doen en hij doet het niet. Zoals het hart van een moeder al week wordt, zodra haar kind een kik geeft. Zo wordt God week van binnen, zodra zijn kinderen maar een kik geven. Toen de inwoners van Nineve tot de HEER riepen, kon Hij niet anders dan hen barmhartig zijn.

En Jona roept tot God, precies die woorden uit Exodus 34: 'Ik wist het wel: u bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en tot vergeving bereid.' Dat is de moederliefde van God in de praktijk. Een moederliefde die zo groot is voor al haar kinderen, dat het Jona zelfs irriteert. Gods liefde had wat hem betreft wel iets minder groot kunnen zijn. Maar van binnen wist hij het ook wel. Dit is immers hoe

Jona de HEER heeft leren kennen, dit is wat hijzelf belijdt: God is liefdevol. God heeft het hart van een moeder. En dan geldt, zoals Jesaja 49 het zegt: Kan een moeder harteloos zijn tegen het kind dat zij droeg? Dat kan een moeder nou eenmaal niet.

4. Troost: een moeder vergeet haar kind niet

In de moederliefde van God, vond Nineve een nieuw bestaan en kreeg zij een nieuwe kans. In de moederliefde van God ligt voor alle mensen de hoop op een nieuw bestaan. Juist op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar, hebben we die troost hard nodig.

Want vandaag zoeken we troost.

Troost voor ons verdriet omdat we mensen missen.

Ouders die we missen.

Opa of oma die je mist.

Misschien mis jij wel je echtgenoot, of een broer of zus, of je kind.

Hij of zij is dit jaar overleden.

Of misschien draag je dit gemis al veel, veel langer met je mee.

Als we troost zoeken voor ons verdriet, komen we uit bij God. Ik zou zelfs willen zeggen: **ons verdriet dwingt ons het te hebben over wie Hij is.**

Soms helpt het om over je verdriet te praten. Herinnering op te halen aan hem of haar die je zo dierbaar was.

Soms helpt het om naar het graf te gaan en er bloemen neer te leggen.

Soms helpt het om nog eens de spullen van hem of haar in je handen te houden en het gevoel van vroeger te laten herleven.

Soms helpt het om zijn of haar naam te noemen. Zo blijft hij of zij voortleven in je hart en gedachten.

Maar uiteindelijk blijft het gemis.

Troost vind je niet bij jezelf, en zeker niet bij hem of haar die er niet meer is. Troost vind je bij God en bij wie God is.

Daarom klampen we ons vanochtend vast aan die geloofsbelijdenis van Israël die zegt **dat de HEER liefdevol is. God weet zich als een moeder onverbrekkelijk met haar kinderen verbonden.**

In die belijdenis ligt hoop. Kan een vrouw immers haar zuigeling vergeten? Vraagt Jesaja 49. Nee, natuurlijk niet. Een vrouw vergeet het kind dat zij droeg niet. Nooit niet. Zo kun je erop rekenen dat God degene van wie jij zo hebt gehouden nooit zal vergeten. Een vrouw draagt het kind 9 maanden bij zich, maar **God kende het bestaan van elk van zijn kinderen nog voor zij in de moederschoot gewezen werden.** Zijn band met elk mensenkind kan zich zonder meer meten met die van een moeder. En evenmin als een vrouw het kind dat zij droeg kan vergeten, kan God de kinderen vergeten die hijzelf in de moederschoot weefde.

God vergeet hen niet, zijn kinderen van wie Hij het vormeloos begin reeds zag. Dat troost. Evenmin als een moeder, vergeet God geen van zijn kinderen.

6. In de palm van Gods hand

Wij mensen zijn soms bang om te vergeten.

We willen dat de namen van hen die ons lief zijn genoemd blijven worden. Ze mogen niet vergeten worden. Wanneer hun namen maar genoemd worden, leven ze toch nog voort, al is het maar in onze gedachten.

Ja, dat is niet misschien niet veel. Je zou wel meer willen. Als moeder – en trouwens ook als vader – zou je er alles aan willen doen, om je kind terug te krijgen. Nog een

keer in je armen te kunnen houden. Hem of haar te kunnen vasthouden. Je zou zo graag, maar je kunt het niet. Je staat machteloos.

Daarom troost het zo, wanneer je weet dat God Zijn kinderen niet vergeet. Als ouder heeft Hij er alles voor over, om zijn kind terug te krijgen. En waar wij machteloos staan, mag je weten dat God de HEER niet machteloos, maar de almachtige is, Schepper van hemel en aarde.

Daarom zegt God je, om je te bemoedigen: Weet, dat mijn kinderen in mijn handpalm gegraveerd staan. Weet u waarom er staat dat Gods kinderen in zijn *handpalm* gegraveerd staan?

Omdat Gods hand het teken is van Gods macht:

Wie mat de wateren met zijn holle *hand*? – Zo lezen we in Jesaja 40.

Wie strekte zijn *hand* uit, en sloeg Egypte om Israël te bevrijden? – Exodus 3, 13 enzovoorts.

‘De rechterhand van de HEER doet krachtige daden,’ juicht de schrijver van psalm 118.

Omdat Gods hand het teken is van Gods macht.

Daarom zegt God ons: Zie ik heb je in mijn handpalm gegrift. In die machtige hand van God, staan de namen van zijn kinderen gegraveerd. Ingebrand. Nooit meer weg te krijgen. *De namen van Gods kinderen staan in het centrum van Gods macht.*

Als kind van God, heb je daarom veel om op te hopen.

Die hand van God bezit de macht om te doden, maar ook om tot leven te wekken. En van dat laatste levert God ons het bewijs in Jezus Christus.

In Jezus Christus, zijn geliefde zoon, laat God zien wat het betekent Zijn geliefde kind te zijn, geschreven te zijn in de palm van Zijn hand. Zelfs de grenzen van de dood zijn niet te sterk voor zijn macht. Hij doodt de dood en wekt Jezus met zijn sterke rechterhand op uit de dood en geeft Christus een plaats aan diezelfde rechterhand in de hemelsferen,

‘hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige.’ (Ef. 3)

Christus is het bewijs dat God de kinderen net wie hij zich sterk verbonden voelt niet vergeet.

6. In spanning zitten

Het is desondanks niet altijd even eenvoudig om je door God en zijn liefde ook daadwerkelijk getroost te voelen. Soms staat het ook ver van je af, dit soort beelden en geloofsbelijdenissen. Soms verstart je binnenste door de pijn die je voelt. Misschien brengt het verdriet zelfs wel een niet goed te benoemen boosheid in je hart teweeg, waardoor je je afgesloten voelt van de wereld om je heen.

Nee, deze troostende moederliefde van God, deze geloofsbelijdenis van de HEER die liefdevol en genadig is, begint pas voet in aarde te krijgen, als jij *jezelf* getroost weet bij deze God. Als je zelf liefde en geborgenheid ervaart bij de HEER vanuit een leven in diepe verbondenheid met God. Die ervaring zal je gaan troosten. Die ervaring zal vertrouwen doen groeien. Omdat Gods moederliefde dan niet in de lucht hangen, maar haar beslag krijgt in de realiteit van je leven, als een soort bewijs. Het leert je te vertrouwen op dat wat nog komen gaat.

God verlangt daar trouwens ook naar.

Heel sterk zelfs, denk ik, als je denkt vanuit de moederliefde van God.

Wat mij bijbleef na het zien van het filmpje, was niet enkel hoe de kinderen hun moeders blindelings herkennen. Wat mij opviel, was de spanning van de moeders. Terwijl de kinderen geblinddoekt worden, wachten de moeders zenuwachtig en gespannen of hun kindje hen zal herkennen. Het eerste meisje herkent haar moeder. Maar zal het volgende kind zijn moeder ook herkennen? De spanning van de moeders is op hun gezichten af te lezen.

De moeders houden zoveel van hun kind, dat ze in hun hart een sterk verlangen voelen naar een antwoord, naar de herkenning en erkenning van het kind. Omdat ze hopen en het kind gunnen dat het zich thuis voelt bij hen, op zijn gemak, dat het kind zich geborgen en veilig voelt.

Tijdens het experiment zie je hoe de moeders gespannen afwachten. Wat nu als de eerste drie kinderen wel hun moeder herkennen, maar die van jou die daarna aan de beurt is, zou jou niet herkennen? Die spanning draagt God in zijn hart met zich mee.

God houdt als een moeder zielsveel van je. Hij weet zich diep met jou verbonden. En daarom verlangt Hij ernaar dat jij naar hem toekomt en hem herkent. Tastend, voelend. God wil je liefde en geborgenheid bieden. **Maar de spanning van God is voelbaar: Zal deze mens Mij ook herkennen?** Ook al ziet hij of zij Mij misschien niet?

God wil je zo graag laten proeven van Zijn liefde. Je vertrouwen bouwen. Je troosten. Laat je toch door Hem troosten. Leef met Hem.

Want het is vanuit die unieke band met God, dat je vertrouwen zal groeien in de moederliefde van God. Je vertrouwen zal groeien dat dit een band is, die de dood overstijgt. Dit is een God die de doden niet kan vergeten. Dit is de God die geen van zijn kinderen zal vergeten. Ze staan immers allemaal in zijn handpalm gegrift.

8. Slot: In Gods handpalm gegrift

Laat me eindigen met een gedicht:

Onze namen staan geschreven
in de holte van uw hand
als een teken dat ons leven
in U, Heer, is ingeplant.

Steeds als Gij uw handen opent
zien uw ogen ons weer aan
en gedenkt Gij uw belofte:
een volkomen nieuw bestaan.

Laat ons in de stilte groeien
totdat op de jongste dag
onze namen open bloeien
op uw goddelijk gezag.

Dan gebeurt wat wij nu dromen
dat wij in uw louter licht
tot U nader mogen komen
aangezicht tot aangezicht.

(schrijver is mij onbekend)